

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกได้วิวัฒนาการการเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารถึงกันสามารถทำได้อย่างรวดเร็วเสมือนไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารจำนวนมากสามารถเข้าถึงได้ง่าย อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ สังคมมีแนวโน้มมุ่งสู่ทิศทางของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งความรู้จะเป็นพลังและปัจจัยสำคัญในการสร้างนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูง ช่วยเพิ่มขีดความสามารถและข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น และถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดค่านิยมไปในลักษณะวัตถุนิยม จึงเกิดการแข่งขันในการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป สำหรับกลุ่มบุคคลที่ไม่มีโอกาสหรือสามารถไปถึงจุดที่สังคมยอมรับได้ก็จำเป็นต้องแลกมาด้วยความที่ขัดต่อความเป็นอยู่ของสังคม คือ การกระทำผิดกฎหมาย ในปัจจุบันปริมาณการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ วิถีชีวิตและโครงสร้างทางสังคม จึงเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางขาดการพัฒนาที่ยั่งยืน สถาบันหลักหลายสถาบันเกิดความอ่อนแอ รวมทั้งสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจึงนำไปสู่ปัญหาสังคม และทำให้สถิติการเกิดอาชญากรรมสูง มีลักษณะซับซ้อน และมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น

ตำรวจเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขและรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม การบังคับใช้กฎหมายของตำรวจนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากมีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนโดยส่วนรวมเป็นอย่างมาก ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ ศชส. ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS: Police Information System) โดยได้ทำการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ จนถึงระดับสถานีตำรวจ เพื่อให้ระบบข้อมูลกระจายสู่ผู้ปฏิบัติ ทำให้ระบบข่าวสารเป็นรูปแบบเดียวกัน เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ในส่วนกลางจะเชื่อมโยงสถานีตำรวจในนครบาล และหน่วยงานสนับสนุนทั้งหมดในภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานตำรวจภูธรภาค, กองบังคับการ

อำนาจการ , กองกำกับการสืบสวนภาค จนถึงระดับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจภูธรเมืองโดยใช้งบประมาณเริ่มต้นประมาณ 331 ล้านบาทเศษ โครงการ POLIS : Police Information System นอกจากจะเป็นการพัฒนาระบบสารสนเทศ หรือข้อมูลข่าวสารเพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ลดภาระการทำงานซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกันแล้ว ยังเป็นการปรับกลยุทธการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อช่วงชิงความได้เปรียบ เพิ่มผลและสมรรถภาพการทำงาน ค้นหาแนวทางใหม่ในการบริหารจัดการ และพัฒนางานในรูปแบบใหม่ ปัจจุบันแบ่งซอยอำนาจตำรวจให้เล็กลง เพื่อให้การบริการประชาชนได้ดีขึ้น ในขณะที่ผู้กระทำความผิดกฎหมายอาศัยความเจริญของบ้านเมือง เพิ่มเขตปฏิบัติการของตนให้กว้างไกลยิ่งขึ้น ดังนั้นตำรวจจึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสอดส่องว่าง และเพิ่มเขตอำนาจรัศมีการทำงานของตำรวจให้กว้างไกลและรวดเร็วขึ้น

การสอบสวน เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหน้าที่หลักของพนักงานสอบสวน คือ การดำเนินการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท ตั้งแต่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สอบสวน จับกุม ควบคุมหรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา จนกระทั่งเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้น จึงทำความเห็นทางคดีอาญาและส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล พนักงานสอบสวนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากเป็นด่านแรกในการที่จะให้ขั้นตอนต่อไปโดยถูกต้อง ยุติธรรม และรวดเร็วเพียงใด การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจึงมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งแง่บวกและแง่ลบ หากพนักงานสอบสวนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การบังคับใช้กฎหมายก็จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และผลดีก็จะตกอยู่กับประชาชน ในทางตรงกันข้ามหากพนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายต่อประชาชนและสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่างานสอบสวนเป็นหัวใจของตำรวจ โดยมีร้อยละสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนระดับสัญญาบัตร 1 (สบ 1) สัญญาบัตร 2 (สบ 2) และสัญญาบัตร 3 (สบ 3) เป็นผู้ มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ดังจะเห็นว่าเมื่อไปติดต่องานที่สถานีตำรวจ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีชำระค่าปรับตามใบสั่งของเจ้าพนักงาน แจ้งความเอกสารสำคัญสูญหาย ตลอดจนการรับแจ้งเหตุคดีอาญาและจราจร ผู้รับผิดชอบในทุกกรณีก็คือพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้ที่วินิจฉัยปัญหาคดีความต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะสัมพันธ์กับผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยาน ก็เกี่ยวข้องต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และกระทบสิทธิ เสรีภาพของประชาชนโดยส่วนรวม จึงจำเป็นที่พนักงานสอบสวนจะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

หน้าที่ อีกทั้งยังต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อที่จะให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคมได้อย่างแท้จริง

ตามที่กล่าวมาข้างต้นงานสอบสวน จึงมีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ของกระบวนการยุติธรรม โดยพนักงานสอบสวนจะต้องมีการพัฒนาทางด้านองค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอและตลอดเวลา เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการบัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ เพิ่มเติมรวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในบางส่วน เพื่อให้มีความทันสมัย รวดเร็วและทันต่อปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงและก่อระดับความเสียหายรุนแรงเพิ่มขึ้น ตลอดจนอาชญากรได้มีการพัฒนาเรียนรู้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น ในขณะเดียวกันนี้กฎหมายได้ให้สิทธิในด้านต่าง ๆ แก่ผู้ต้องหาและผู้เสียหายเพิ่มขึ้น ดังนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเฝ้าหาความรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและพัฒนาตนเอง ตลอดจนการเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมเทคนิคและวิธีการใหม่ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ ใช้ในด้านการสอบสวน เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วและเกิดประสิทธิผล ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ผู้ศึกษาในฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่สถานีตำรวจนครบาล บางขุนเทียน สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 (บก.น.9) มีหน้าที่ปฏิบัติงานสอบสวนได้ตระหนักในความสำคัญของงานสอบสวน สืบเนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่มีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับทวีความรุนแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้น ทำให้การปฏิบัติหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนมีความยากลำบาก มีพนักงานสอบสวนเป็นจำนวนมาก เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว และเกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในงานสอบสวน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การดำเนินงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนมีความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ทำให้เกิดการล่าช้าในการทำงาน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากความสำคัญของปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของงานสอบสวน คือ พนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวง เพื่อพิสูจน์ความผิดและความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ ว่ามีความคิดเห็นต่อการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในงาน

สอบสวนมากขึ้นเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานสอบสวน อีกทั้งเป็นการพัฒนาบุคลากร และองค์กร ให้เท่าทันกับความเจริญก้าวหน้าทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในขั้นตอนการสอบสวน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของพนักงานสอบสวน ต่อการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในการดำเนินงานสอบสวน
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนา การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาทัศนคติและความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของพนักงานสอบสวน ต่อการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในขั้นตอนการสอบสวน โดยมุ่งศึกษาจากประชากรเป้าหมาย ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งมีสถานีตำรวจในสังกัด 9 สถานี มีจำนวนพนักงานสอบสวน รวมทั้งสิ้น 183 คน (สำรวจเดือนมิถุนายน 2551)

นิยามศัพท์ในการศึกษา

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจในด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นและความจริงที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยอาจเป็นไปในเชิงบวกหรือเชิงลบ และพร้อมที่จะแสดงออกมาตลอดเวลาหากทัศนคติดังกล่าวไปขัดแย้งกับทัศนคติของบุคคลอื่น เมื่อบุคคลใดมีทัศนคติอย่างไร ต่อสิ่งที่ได้ประสบการณ์มามากจะเปลี่ยนทัศนคติได้ยาก แต่ทัศนคติก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ ข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีหรือนเทียบเท่า นายร้อย

ตำรวจตรีขึ้นไป ที่มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้ ในการนี้หมายถึงเฉพาะข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวนระดับสัญญาบัตร 1 (สบ 1) สัญญาบัตร 2 (สบ 2) และสัญญาบัตร 3 (สบ 3) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานีตำรวจนครบาล สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หมายถึง ระบบสารสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS : Police Information System) ระบบข่าวสารของกองบัญชาการศึกษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่นำเอาเทคโนโลยีของระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของระบบสื่อสารมาช่วยในการสร้างสารสนเทศที่กองบัญชาการศึกษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สามารถนำมาใช้ในการวางแผน การบริหาร การพัฒนาและควบคุม ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ (Computer System) ระบบสื่อสาร (Communication System) สารสนเทศ (Information) ที่ดำเนินการในระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสาร

ระบบ GIS หมายถึง ซอฟต์แวร์ทางด้านกราฟฟิกที่มีความสามารถในการเก็บข้อมูลด้านแผนที่หรือข้อมูลในลักษณะที่เป็นภาพต่าง ๆ เช่น ภาพดาวเทียม ภาพถ่ายทางอากาศ เป็นต้น ซอฟต์แวร์ดังกล่าวนี้สามารถนำเอาข้อมูลแผนที่หรือข้อมูลภาพต่าง ๆ ของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ข้อมูลแต่ละด้านจะถูกจัดเก็บไว้ในโปรแกรมในลักษณะของข้อมูลเฉพาะเรื่อง หรือการซ้อนทับข้อมูล หรือชั้นข้อมูล แล้วสามารถนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ประมวลผลร่วมกัน เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับข้อมูลในพื้นที่

ขั้นตอนการสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 หมายถึง หน่วยงานย่อยของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประกอบด้วย สถานีตำรวจนครบาล จำนวน 10 สถานี คือ สถานีตำรวจนครบาลท่าข้าม สถานีตำรวจนครบาลเทียนทะเล สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน สถานีตำรวจนครบาลเพชรเกษม สถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญ สถานีตำรวจนครบาลแสมดำ สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม สถานีตำรวจนครบาลหนองค้างพลูและ สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในขั้นตอนการสอบสวน
2. ทำให้ทราบทักษะของพนักงานสอบสวน ต่อการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) มาใช้ในการดำเนินงานสอบสวน
3. ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

ชื่อแฟ้ม: 09บทที่1
ไดเรกทอรี: G:\10กฤษณ์
แม่แบบ: C:\Documents and Settings\admin\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dot
ชื่อเรื่อง: แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
เรื่อง:
ผู้เขียน: doc
คำสำคัญ:
ข้อคิดเห็น:
วันที่สร้าง: 05/05/52 ๐๕/๐๕/๕๒ ๒๒:๕๕ น.
เปลี่ยนหมายเลข: 16
บันทึกล่าสุดเมื่อ: 08/06/52 ๐๘/๐๖/๕๒ ๑๖:๔๘ น.
บันทึกล่าสุดโดย: vip
เวลาในการแก้ไขทั้งหมด: 68 นาที
พิมพ์ครั้งสุดท้ายเมื่อ: 22/06/52 ๒๒/๐๖/๕๒ ๐๘:๐๕ น.
เป็นงานพิมพ์ที่เสร็จสิ้นขึ้นสุดท้าย
จำนวนหน้า: 6
จำนวนคำ: 1,512 (ประมาณ)
จำนวนอักขระ: 8,623 (ประมาณ)